

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita P. Camilli De Lellis Fvndatoris Religionis Clericorum Regvlarivm Infirmis Ministrantivm

Cicatelli, Sanzio

Antverpiæ

Cap. XIV. Patientia & modestia Camilli in suis itineribus, & Domini in multis eius periculis præsens auxilium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37267

CAPVT XIV.

Patientia & modestia Camilli in suis itineribus, & Domini in multis eius periculis præsens auxilium.

EXhibuit semper Camillus præstantissima eximiae suae patientiae exempla, non modò in sufferendis cum alacritate & gratiarum actione illis quinque suarum infirmitatum generibus (quemadmodum alibi supra narrauimus) sed etiam tolerandis persæpè ob Dei amorem Officialium & aliorum Nosocomij ministrorum molestiis, speciatim cum ab iis petenda essent procurandaque infirmis necessaria: sed in his ac similibus casibus stabat firmus & inconcussus, quasi turris, nihil responsans, nihil succensens, perinde ac si nihil ei dictum factumve esset. Cum ipsi aliquando sub mediam noctem corona Clericalis in capite aptaretur, propterea quòd ea hora rediisset è Nosocomio Rhedarum, Frater Ioannes Antonius de Mutio, qui lumen subministrabat, cum & ipse esset semisopitus, crassam candelam è cera in eius caput effudit, non paruo illi dolore inuito: ipse tamen ne minimùm commotus, nihil dixit fecitve aliud, nisi quòd eum simplicem appella-

pellarit, quamuis illapfa cera fic capiti adhæ-
 ferit, vt multis diebus auelli nequiverit. Aliàs
 accersitus idem Camillus à quodam homine
 rusticano infirmo, qui nescio quam necessi-
 tatem suam ei volebat exponere, numquam
 assequi mentem eius potuit, tametsi animum
 ad eius dicta satis diu attendisset; tum iste
 ira efferuescere, & quòd hic non intelligeret,
 verbis ferocire. Quibus nihil commotus
 Camillus, sed consueta vsus patientia, alios
 atque alios aduocauit, si quis fortè illorum
 sensa hominis rusticani caperet: quin & res
 multas coram eo proferri iussit, experiendi
 gratiâ, num fortè hac via ad desiderij eius
 coniecturam perueniret: tandem verò Dei
 nutu ac voluntate, quidnam is vellet, conie-
 cit. Itaque eius desiderio plenè fecit satis; &
 cum fecisset, veniam quoq; ab illo poposcit,
 quòd non citiùs ac promptiùs mentem eius
 percepisset. Cùm nonnumquam in itineri-
 bus offenderet, aut prolaberetur, tametsi
 grauis eum dolor tibiæ pungeret, nihil tamen
 unquam aliud, quàm *Deo gratias* dicebat, &
 sociis suis ac comitibus animos dabat, dicen-
 do nihil mali esse. Dictum ei sæpiùs Genuæ
 fuit à pluribus viris illustribus eius studiosis,
 vti à Iunio Spinola, à Ioanne Baptista Sixto,
 & aliis: *Pater, tui aliquantum miserearis, &
 habito plaga tua respectu, ne tot deinceps itine-*

398 VITÆ P. CAMILLI DE LELLIS
ra suscipias. Quorum vni ita quondam re-
spondit: *Domine Iuli, ego numquam mei ipsius
curam gesti, sed solius gloriæ Dei: ac licet mihi
per hac itinera moriendum foret in quapiam
via fossa, id ego in magni beneficij loco diuini-
tus concessi ducerem.* In iis porro itineribus
quæ terrâ faciebat (quæ plurima fuerunt, &
absque vlllo vel sereni vel turbidi, tristilve
temporis respectu) cum vesperi in diuerso-
rium intraret, videbantur in idem simul di-
uersorium conuenire silentium, pietas, mo-
destia, & totus virtutum chorus: ita vt pro-
priè viderentur diuersoria esse in oratoria
commutata; quandoquidem cubiculo sta-
tim assignari iusso, ipse & sui comites ad reci-
tandum Officium, ad legendas Litanias, ad
examinandam conscientiam, non secus ac si
domi suæ essent, sollicitos gerebant animos.
Ad mensam quoque vt non minùs mentes
reficerent quàm corpora, sæpè aliquam le-
ctionem spiritualement è libris F. Ludoui-
ci Granatensis adhibebat: quem Aucto-
rem in paucis charum habebat, & cuius *Du-
cem peccatorum* ferè semper circumferebat:
sin lectionis deesset oportunitas, id obser-
uatione silentij & custodia oculorum com-
pensabat, quibus minimè habenas laxabat
ad circumspectiendos diuersoriorum parietes,
in quibus plerumque falsa & lasciuia dicta, &
alix

aliæ res fœdæ cernuntur, quæ à prætereunti-
 bus viatoribus depingi solent; à quibus sic
 abhorrebat, vt nec oculos attolleret: si quan-
 do autem aduerteret in quopiam diuersorio
 affixas parietibus Sanctorum imagines, ipse
 cum istorsum iter faceret, semper eò diuer-
 tebat: quamuis ibi & lecti peiores, & alia
 omnia quàm alibi essent deteriora: immò
 interdum & ipsa itinera longissimè proten-
 debat, ne alibi esset pernoctandum. Quin &
 Parentes Litteras participationis meritorum
 cuidam hospiti Sarauallensi aliquando lar-
 gitus est, eo tantum nomine, quòd solus ille
 imagines Sanctorum in diuersorij sui cubi-
 culis collocasset. Semper inferiora ac dete-
 riora sibi eligebat, comiti autem suo melio-
 ra & commodiora relinquebat. Quare si per
 locorum incommoditatem vnus dumtaxat
 haberi lectus posset, ipse sacco stramentitio
 humi proiecto incubabat, socio mandans vt
 in lecto plumeo aut non incommoda culci-
 tra quietem caperet. Cum per ciuitatem ali-
 quam transfiret, vbi aliàs non fuisset, è vesti-
 gio nec depositis quidem calcaribus, inuisum
 ibat Nosocomia, & cum infirmis ad eorum
 solatia nonnihil breuiter collocutum. Dum
 verò iter rheda capefferet, aut cum aliquo
 equitatu, semper vel de Deo rebusque diuinis
 miscebat sermones, vel spiritum in silentio
 con-

continebat: neque metuendum erat, ne, vbi
 ipse esset, aliis de rebus colloquia sererentur:
 cùm ipsa eius præsentia timorem hominibus
 ingeneraret ac deuotionem. Iter aliquando
 agens per Longobardiam vnà cum Patre
 Cæsare Bonino, in eius rhedam intulit se Iu-
 dæus quidam solita nota non insignitus, hūc
 per viam animaduertit Camillus retorquere
 interdum oculos, quasi refugientem intueri
 Crucifixum, quem ipse collo alligatum gesta-
 bat: vnde exploratum postea habens eum
 esse Iudæum, tantoperè est commotus, vt in-
 iecto ob illius oculos Crucifixo, vi ageret vt
 illum intueretur. Sed eo respuente exsurgens
 Camillus, ipsum perurgere institit, vt iamiam
 è rheda desiliret; verùm aliis deprecantibus,
 eiusque impetum remorantibus, tandem ac-
 quiescens dixit Iudæo: *Homo perfide & obsti-
 nate, tūne tantā es audaciā, vt inspicere san-
 ctissimum Crucifixum nolis? nisi me timor Dei
 retineret, iamiam te in mediam hanc viam præ-
 cipitarem.* Denique tantus miseri illius He-
 bræi pauor fuit, vt diutiùs non valens suc-
 census Camilli vultum sufferre, coactus
 fuerit paullò postea vltro è rheda desilire.
 Non ita quidam alius Iudæus fecit, qui & ip-
 se signo carens, eadem cum Camillo con-
 scensā nauī Bononiā petebat Ferrariam. Hic
 enim siue Camilli metu, siue quouis alterius

respe-

respectu, totum diem loquenti de rebus sa-
 cris Camillo aures præbuit; immò vesperi ad
 signum *Aue Maria* nobiscum simul genua
 flexit, & figuram Crucis sibi impressit, non
 secus atque alij omnes Christiani eodem na-
 vigio vecti. Quod postea valdè admiratus
 est Camillus, cum Malalbergi eum esse Iu-
 dæum inaudir. Porro aliorum quorumuis
 infidelium haud adeò abhorrere consortium
 videbatur: sed cum nominari audiret hære-
 ticos, tum ita se habebat, ac si diabolica au-
 dired nomina: quorum hæreticorum puto-
 rem vel è longinquo credebatur præsentire.
 Certè reuertens nonnumquam Mediolano
 Romam, in Nobilium quorundam equitatu
 per viam quidem cum omnibus promiscuè
 colloquebatur & conuersabatur, præter-
 quam cum vno, quicum nec loqui vquam
 sustinuit, nec versari, quòd diceret eum pu-
 tere quiddam hæreticum, sicque reuera erat:
 siquidem Romæ postea ei significatum est,
 istum tunc ea de causa clandestinò Romam
 traductum fuisse, in manus sancti Officij tra-
 dendum. Quod mihi à Domino Matthæo
 Morensano Casalensi, qui in eodem erat
 equitatu, est enarratum. Ex visu quoque ip-
 so videbatur personas agnoscere, cuius essent
 facinoris rei: nempe cum suis in exhortatio-
 nibus ea diceret, è quibus multi persuasum
 Cc habe-

402 VITÆ P. CAMILLI DE LELLIS
habent, perspectam illi esse vniuscuiusque
conscientiam: adeò vt nonnulli ex ipsius Re-
ligiosis hoc metu perculsi, occultissimis se per
Confessionem laqueis extricarent, nimirum
veriti, coram illo cum aliqua macula aut pec-
cati næuo aut scrupulo comparere. Verum-
enimuerò de singulari illa cura, qua semper
Deus in tot itineribus præstò illi adfuit, quid
dignum memorari, aut quæ par diuinis in
eum beneficiis afferri possit oratio? Anno
quidem Domini millesimo quingentesimo
octogesimo nono, proficiscente illo Româ
Neapolim simul cum Patre Paulo Cornet-
ta, & Ioanne Luca Crescentio, & conscensa
Caietæ phaselo Neapolitana, cum non pos-
set Pater Paullus præ graui infirmitate, quæ
per viam illi superuenerat, amplius equitare,
vesperi ad os Clanij fluminis vnà cum altera
phaselo ipsorum socia hospitati sunt. Sed illa
vix aurora primùm dilucescente cœpit vrge-
re abitum; nauarchus verò Camilli, velut à
Deo inspiratus, contra morem aliorum om-
nium nautarum, & contra ipsius quoque Ca-
milli voluntatē, qui tum libenter discessisset,
respondit, nolle se inde priùs soluere, quàm
satis cognosset mare à Turcis securum esse:
in quo ita rigidè perstitit, vt omnes alij nautæ
& vniuersi vectores dimouere illum de sen-
tentia nequiterint. Quo indignatus alter na-

uar-

uachus soluit, abcessitq; solus, sed medium
 milliare non confecerat, cum in sua temeri-
 tatis poenam in manus incidit Turcarum,
 captiuusq; vna cum cunctis nautis & vecto-
 ribus in seruitutem abductus est. Obstupuit
 Camillus tantam Dei erga se benignitatem,
 solitusque est deinceps id beneficium, tam-
 quam vnum ex omnibus quae a diuina per-
 cepisset manu, praecipuum ac singulare ma-
 ximi aestimare. Alias vna cum aliquot e suis
 Nouitiis, & cum duobus Patribus Theolo-
 gis ex Ordine sancti Dominici Bononia con-
 tendebat Ferrariam, ingruente autem illis
 per viam nocte, & tata in eos irruente pluuia
 quantam antehac maiorem nullus illorum me-
 minerat, ad casam quamdam vicinam defle-
 runt, precantur eam sibi aperiri: verum is
 qui intus erat rusticus tam se inurbanum fe-
 rocemque exhibuit, vt nec aperire nec susci-
 pere eos voluerit. Tantas igitur inter angu-
 stias constitutos, ecce iuuenis quidam gratio-
 sissimus, qui eius villae erat Procurator, illos
 adit, cernensque tot Religiosos adeo male
 habitos stare pluuiae expositos, & rustici il-
 lius intelligens immitem animum, statim to-
 tam aperit dilatataque portam, & introduci
 rhedam mandat, tamque luculento excipit
 foco, tam bona reficit mensa, de tam com-
 modo decubitu prospicit, vt diu steterint at-
 toniti,

404 VITÆ P. CAMILLI DE IELLIS
toniti, ambigentes homōne hīc esset, an An-
gelus. Manē autem multis de tali hospita-
litate actis gratis inde digressi, ad pontem
quemdam ligneum peruenerunt, quem
transitura cūm esset rheda, resistere iussit
Camillus rhedarium, se enim velle excen-
dere, quandoquidem aliquid videretur esse
periculi: quod intelligentes Patres sancti Do-
minici, ad moram euitandam eum precati
sunt, ne excenderet, nihil enim esse pericu-
li: sed Camillus respondens nolle se tentare
Deum, prorsus excendere voluit, excendit-
que: tum transire rheda pontem cœpit, &
ecce vna rota è sublicis exorbitauit, cum
præsenti periculo cunctos effundendi in pro-
fundum aquarum præcipitium: sed Camil-
lus, qui retrò sequebatur, & totum discrimen
aduertebat, sublata exclamans voce rheda-
rium admonuit, vt resisteret: qui Dei boni-
tate equis inhibitis cūm restitisset, & cuncti
magnitudinem periculi animaduertissent,
excensione in terram facta omnes seruari
sunt. Tum Patres Dominicani non posse
fatiari agendis Deo Opt. Max. gratis, ac se-
cundūm Deum etiam Camillo, quem ma-
gnūm Dei seruum prædicabant. Rogatus
aliquando idem Camillus, quoties ipse per
itinera cecidisset, respondit: *De casibus ordi-
narijs & non periculosjs ij tot fuere, vt numeri*

non

non recorder; sed graues & ad mortem periculosi fuere minimum triginta, in quibus semper mihi ulcerosa tibia sub equi lapsu fuit: ex qua diuina super me manus clarè emicuit, quando quidem ea tibia nihil inde umquam lesa est. Eidem quondam reuertenti à sancta Æde Lauretana cum Curtio Lodi, & per Spoletum transeunti contigit, vt in media ciuitate decideret, ac tum quidem tantus in tibia dolor extitit, vt nequiuertit ampliùs equitare, coactusque fuerit clitellas sumere, in quibus Narniam vsque ambo vecti sunt, in vna ipse, in altera Curtius. Ibi autem inuentâ lecticâ, in ea Romam sunt deportati. In hoc verò diuina mirè eluxit prouidentia, quòd ne vnum quidem in ea ciuitate Spoletana cognitum habens, nihilominùs illo decidente accurrerit ex officina sua vir quidam, Ignatius Cappellarius nomine, qui & ipsum releuauit, & domo sua exceptum mira humanitate tractauit: quin vbi è Curtio intellexit, Camillum hunc fundatorem esse nostræ Religionis, tam benignè erga eum affectus est, vt quotiescumq; nostri Spoletum deinceps transirent, omnes amicè hospitio exciperet, sumptusque gratis suppeditaret. Alias sub Aquapendente apud flumen Peliam decedit illi equus in tibiã ulcerosã, è qua proinde tantum profluxit cruoris, vt totam

implerit ocream, & totâ viâ stillauerit. Aliàs Bocchianico tendens Neapolim cum vicinus esset Castello Sanguinis, & per quamdam glaciem transfiret, prolapsus similiter caballus sic in eandem incubuit tibiam, tantumque procreauit dolorem, ut quadraginta ipsos dies inepta fuerit incessui: & quod in eo prolapsu non adesset illi socius (is enim præterierat) sed tantum Canonicus quidam Lateranensis Concionator cum suo famulo, hi duo soli magna charitate eum subleuarunt recrearuntque: nocte deinde præcipitante viam ignorantes, quod tota esset saxosa, munus fuit diuinæ prouidentiae, quod iuuenem pauperculum & pedibus nudum inuenerint, à quo Camillus promisso pari calceorum impetrauit, ut ipsis dux esset itineris. Hic ergo illis præiuit, & viâ illâ pessimâ liberauit, in qua sanè præ frigore emori ea nocte periclitati essent, præsertim Camillus, utpote grauiissimo vulneris sui dolore confixus. Aseueravit postea idem Pater, istum iuueniculum sibi velut Angelum de cælo visum esse: siquidem dum ipse habenas equi manuteneret, vidit sæpius ea nocte Camillus capitis eius capillos instar filorum aureorum rutilantes. Aliàs rursus itidem Bocchianico, sed Romam versus, cum Fran-

cisco

cisco Spinosa iter agens, cū ad mediū montem Carusum (qui locus est supra modum periculosus, ob ingentes ventorum ibi confligentium furias) peruenisset, ecce derepente tanta ventorum tempestas in eos irruere, vt parum abfuerit, quin ibi Camillus vitam reliquerit: quippe, vt ipse narravit, iam intus arctari se & opprimi, corque occupari sentiebat. Quo in discrimine ignarus quid ageret, ad Dominum Deum se conuertit, eiusque ope implorata ex equo se demisit, totumque illum periculosum tractum manibus per terram reptans peruasit, eoque modo se tam grandi periculo eripuit. Bocchianici prætereā exeunti quodam manē è vestiario cum calice ad celebrandum sacrum Mysterium, dum Clericus pulsare campanam pro more aggreditur, ea proximē ipsius Camilli pedes cum periculo eum opprimendi delapsa est. In eodem quoque loco inhabitantibus nostris quamdam domum antiquam, quod noua fabrica necdum esset exædificata, volebat huiusce domus Præfectus ad tempus aliquod culinam & cœnationem in quadam ampliore aula exstruere: sed Camillus, velut diuino actus instinctu, admonuit, ne id faceret: Superiore autem, in sua persistente sententia, dixit Camil-

408 VITÆ P. CAMILLI DE LELLIS
millus: *Ego non sum Superior, nec mihi ius
est imperandi: sed hoc dico, ne facias.* Ob-
secutus est Pater, & postridie apparuit
quàm Camillus diuino afflatus spiritu fue-
rit: siquidem aula illa cum nostro omnium
stupore improvise corruit. In eadem do-
mo inter alias fenestras vna erat, supra
quam cernebatur vnus arcus lateritius à
muro disiungi: sed quoniam arcus ille an-
nos minimum octodecim immotus & in-
concussus steterat, nostri nihil amplius
metuentes, plerumque subibant ad legen-
das inibi Horas Canonicas. Quodam igi-
tur die, cum ibi bene longo spatio fuisset
Camillus, tandem motu diuinæ providen-
tiæ abscessit: & ecce vix inde vestigium mo-
uerat, cum totus ille arcus derepente con-
cidit, qui proculdubio eum oppressisset, si
subtus deprehendisset. Verum Deus Opti-
mus Maximus ex omnibus semper pericu-
lis, & ex omni diaboli astu pro sua infinita
bonitate ac misericordia eum eripuit ac
protexit.